

сторонніх осіб по своєму виборі. Особи, послані з дорученням, оплачуються відповідно до постанов Комітету і обов'язані подавати Комітетові письмовні звідомлення про те, що вони свої доручення виповнили.

12. Журнали засідань, акти, договори та всі інші документи мають силу тоді, коли підписані головою,

секретарем та одним з членів Комітету з оттиском печатки Комітету.

13. Комітет має право безпосередньо зноситися з тими установами, з якими потрібно для користі справи.

14. Звідомлення про свою діяльність Комітет подає до п. Міністра Народньої Освіти один раз на два місяці.

СТАТУТ⁴

Національної Бібліотеки Української Народньої Республіки в м. Києві, при Українській Академії Наук.

I. Завдання Бібліотеки.

§ 1. Національна Бібліотека ставить своїм завданням згуртувати як найповнішу літературу геть по всім наукам, мистецтву, красному письменству, техніці та громадським і державним справам.

§ 2. Національна Бібліотека так само має збирати до купи в як найновішій мірі всенюку літературу, писану українською мовою, та все, що писано про Україну й український народ чи то українською, чи то іншими мовами, а для того в ній з' організовано спеціальний відділ "Ukrainica".

§ 3. Усі зібрані в Національній Бібліотеці книжки й рукописи повинні бути доступні для користування усім безплатно, згідно з установленими правилами, а для того в Національній Бібліотеці улаштовуються читальні залі та легко доступний кожному П і д – р у ч н и й В і д д і л.

§ 4. Національна Бібліотека повинна кожному читачеві дати спромогу бути освідомленому про всі великі книгозбірні, які де є на Україні, а для того в Національній Бібліотеці має організуватися спільний каталог, куди занесено буде книжки всіх книгозбірень України, які мають при вищих школах та громадських інституціях.

II. Устрій Бібліотеки.

§ 5. Національна Бібліотека перебуває при Українській Академії Наук і складається з семи відділів та читальної залі. Відділи ось які: 1) Український Відділ (2), 2) Загальний Відділ, 3) Відділ газетно-графічний, 4) Відділ рукописів (і інкунабулів) та старих українських друків, 5) Східний Відділ, 6) Підручний Відділ з читальною залюю (§ 2) 7) Каталожний Відділ.

Примітка 1. До Газетно-графічного Відділу відносяться всі газети, не виключаючи українських та східних, мапи (карти), ноти, гравюри, листівки.

Примітка 2. Зоводити ще нові відділи можна тільки за постановою Ради Бібліотеки та за згодою Спільного Зібрання Академії Наук.

§ 6. Книжки для читання до дому не видаються. Дійсні та почесні члени Української Академії Наук мають право брати книжки до дому, додержуючи правил, вироблених Радою Бібліотеки, про число взятих книжок та про час користування ними.

III. Порядкування Бібліотекою.

§ 7. Бібліотека знаходиться під управою Д и р е к – т о р а Бібліотеки, який всесторонньо слідкує за правильним ходом життя Бібліотеки. Він є представник Національної Бібліотеки та через нього ведуться всі зносини Бібліотеки. Директор Бібліотеки вибирається Українською Академією Наук. Кандидатів на Директора можуть подавати не самісінькі члени Спільного Зібрання Академії Наук, ба й Рада Національної Бібліотеки та Ради державних вищих шкіл на Україні. Коли мають одбутися вибори Директора, то кандидати з їхніми коротенькими життєписами (*curriculum vitae*) оголошуються на одному з чергових Спільних Зібрань Академії Наук, а обираються в найблизшому черговому Зібранню, згідно з § 62 Статуту Академії Наук.

§ 8. Директор спільно з служачим персоналом та Товаришем Директора відповідають за цілість усього того, що є в Бібліотеці.

§ 9. Директора затверджує верховна влада за поданням од Голови Президента Академії Наук через Міністра Народньої Освіти.

§ 10. Директор: а) головує в Раді; б) скликає зібрання Ради не менше, як раз на місяць; в) скликає надзвичайні зібрання Ради за своєю ініціативою, або за ініціативою не менше як п'ятьох членів Ради; г) вносить на розгляд Ради питання, котрі вважаються потрібними; д) затверджує всіх служачих у Бібліотеці, починаючи од VI класи й нижче; е) подає на затвердження Міністрові Народньої Освіти та Мистецтва Товариша Директора та старших бібліотекарів, яких обібрала Рада Бібліотеки; ж) робить тимчасові заходи в важних випадках для правильного ведення справ в Бібліотеці та негайно

повідомляє про це Раду або Академію Наук, кому належить знати; з) складає річне звітлення для Академії Наук про діяльність Бібліотеки, подаючи його до урочистого щорічного Зібрання Академії Наук і друкує для вселюдної відомості; і) на подання од Господарської Управи затверджує видатки понад дві тисячі (2.000) карбованців; к) затверджує плани для закуплення книжок та журналів понад 2.000 карб., які на розгляд Ради вносяться Директором, або через старших бібліотекарів; л) вироблює правила для користування Бібліотекою в порозумінні з Радою.

§ 11. Директор відбуває свою службу доти, аж доки мине 30 років його педагогічної або наукової служби, після чого він може перевибиратися на п'ятиріччя тим порядком, як сказано в § 7.

§ 12. Розмір пенсії Директорові та його родині, — аж до того часу, доки не буде переглянуто пенсійний статут, — визначається по учебній частині, що — раз за окремим клопотанням Академії Наук. В пенсію йому зачисляється вся попередня учебна та наукова служба.

§ 13. Директорові допомагає в порядкуванні Бібліотекою Рада Бібліотеки. До складу Ради належать: Директор (він — Голова), Товариш Директора, усі старші бібліотекарі, один представник од Спільного Зібрання Української Академії Наук, обраний на три роки, та представники, вибрані кожним з 7-ми відділів Бібліотеки й читальної залі.

Примітка 1. Рада Бібліотеки в порозумінню з Директором може кооптувати осіб, які мають великі заслуги перед Бібліотекою або таких людей науки, що їхня участь дуже потрібна для користі Бібліотеки. Кандидатів мають право подавати Директор або старші бібліотекарі. Число кооптованих може бути не більше од 3-х зо всіма правами членів Ради. Побільшення числа кооптованих членів може робитися не инакше, як за згодою Спільного Зібрання Академії Наук.

Примітка 2. Голова Ради має право запрохувати почесних членів та членів — кореспондентів до засідання Ради з правом дорадчого голосу.

§ 14. Рада Бібліотеки: а) обирає Товариша Директора й старших бібліотекарів; б) обирає членів Господарської Управи та кандидатів до них споміж службовців Бібліотеки; в) затверджує інструкції для відділів Бібліотеки та правила користування книжками, зложені старшими бібліотекарями разом з Директором; г) відає всі справи, які відносяться до наукової праці бібліотеки; д) розглядає та затверджує обрахунок Господарської Управи і ревізус її (через спеціально обрану комісію);

е) для всяких спеціальних питань в разі потреби вибірає комісії; ж) за згодою з директором в виняткових випадках дозволяє видачу книг, рукописів і т. ин. з будинку Бібліотеки; з) розглядає та затверджує щорічні звітлення старших бібліотекарів; і) вибірає почесних членів Бібліотеки, членів — кореспондентів та комісіонерів; це робиться на внесення не менше, як од п'ятьох членів при 2\3 голосуючих своїх членів; ізнов же на внесення п'ятьох членів та 2\3 голосів вона має право одібрати назад цю назву од комісіонерів; и) порядкує спеціальними засобами Бібліотеки; к) вирішує питання про видавництва Бібліотеки; л) вирішує питання про розпродаж тих книжок, які має Бібліотека числом понад 10 примірників; м) розглядає усі справи, які вносять на її вирішення Директор; н) утворює наукові інституції, які торкаються бібліотекознавства та бібліографії та "Товариства прихильників Національної Бібліотеки чи її відділів" (§ 28); о) розглядає питання про зміну статуту (§ 23).

§ 15. Товариш Директора Бібліотеки є член Ради; він заміняє Директора Бібліотеки на випадок його хвороби або його відсутности. Він головує в Господарській Управі (§ 19—20).

§ 16. Старші бібліотекарі завідують своїми відділами й піклуються про їх поповнення, каталогізування та відповідають за цілість усього того, що є в їхніх відділах.

§ 17. Почесні члени та члени — кореспонденти вибіраються за заслуги перед Бібліотекою або за праці по бібліотекознавству чи бібліографії. Вони мають право одержувати видання Бібліотеки та за дозволом Голови Ради можуть брати участь у засіданнях з правом дорадчого голосу.

§ 18. Комісіонери Бібліотеки вибіраються споміж книжкопродавців та книгарських товариств або видавництв і споміж інших осіб, які зробили якісь прислуги для поповнення Бібліотеки.

§ 19. Господарська управа: а) завідує приміщенням Бібліотеки; б) дбає про ogrіття Бібліотеки, про освітлення, про речі Бібліотеки; в) завідує нижчими служачими; г) виконує постанови Ради, що торкаються господарських справ та грошових рахунків; д) завідує книжковими складами видань Бібліотеки та розпродує книги за постановою Ради.

§ 20. В склад Господарської Управи увіходять Товариш Директора та двоє службовців Бібліотеки, обраних Радою, яким за те йде додаткова платня. Директор має право бувати на засіданнях Господарської Управи з правом рішачого голосу, але головує не він, а

Товариш Директора. Коли—б Товариш Директора занедужав або був відсутний, головує старший по службі член. На випадок недуги або відсутності одного з членів, Рада обирає ще й кандидата, який і заміняє відсутнього, з правом повного голосу.

§21. Всі офіційні звідомлення Бібліотеки, все діловодство в Бібліотеці та вся канцелярія ведуться тільки українською мовою.

IV. Права Бібліотеки.

§22. Національна Бібліотека, хоч знаходиться у зв'язку з Українською Академією Наук, має свій окремий обрахунок та штати.

§23. Національна Бібліотека має право в разі потреби домогатися зміни Статуту та штатів Бібліотеки. Питання про це може підійматися законодавчим шляхом по постанові Ради Бібліотеки, причому Рада Бібліотеки розглядає ці питання або на внесення од члена Ради, обраного Академією Наук, або—ж на внесення од Директора Бібліотеки. В справах обрахункових Національна Бібліотека зноситься з законодавчими установами через Міністра Народньої Освіти та Мистецтва, рівночасно повідомляючи про це Українську Академію Наук. Усякі зміни в Статуті і штатах ідуть через Президента Академії Наук, а коли—б він не погодився на ці зміни, то він повинен подати справу на вирішення Спільному Зібранню Академії Наук.

§24. Національна Бібліотека одержує два обов'язкових примірники книжок, періодичних видань, нот, мап (карт), діаграм, таблиць, малюнків, гравюр, портретів, плакатів, ілюстрованих листків, афіш, метеликів і т.ин. з числа тих, котрі по закону надаються державі і виходять в межах України з усіх друкарень, літографій, металографій та всіх інших подібних закладів. Вона все це одержує в такому разі, коли число примірників якогось видання перевищує сто (100).

§25. Усі державні установи та відомства обов'язані достарчати до Національної Бібліотеки два (2) примірники своїх видань, які видаються ними та ввійходять у категорію видань, згаданих в попередньому (24) параграфі, хоч і не поступають в розпродаж.

§26. Національна Бібліотека має право безпосередньо зноситися зо всіма відомствами, міністерствами, державними та громадськими установами.

§27. Дублети Бібліотеки можуть бути використані на те, щоб придбати нові книжки через обміну з другими бібліотеками державних вищих шкіл та наукових товариств при умові, що число дублетів перевищує

десять (10). Так само дублети можуть передаватися в дар другим бібліотекам як на Україні, так і за кордоном (див. пар.14, л).

§28. Бібліотека має право засновувати наукові товариства по бібліотекознавству та бібліографії при Бібліотеці в Києві, та Товариство прихильників Національної Бібліотеки або її Відділів і затверджувати їх статuti (§ 14, н). Ті товариства подають їй свої звідомлення не менше, як один раз на рік.

Примітка: Товариство прихильників Національної Бібліотеки може мати відділи в других містах.

§29. Національна Бібліотека користується усіма правами юридичної особи. Їй надається право набувати, відчужувати, мати рухоме й нерухоме майно, вступати в зобов'язання, позивати до суду та відповідати на суді.

§30. Національній Бібліотеці надається право видавати льготні свідотства командированим нею особам на право проїзду, а також і на право провозу тягарів, направлених на ім'я Національної Бібліотеки по найменшому з існуючих тарифів.

§31. Пакунки вагою до одного пуду та листи вагою до одного фунту, які посилаються поштою на ім'я Національної Бібліотеки, а рівнож такої самої ваги з Національної Бібліотеки, увільняються від будь—яких поштових оплат.

§32. Бібліотека має право входити в зносини з закордонними та українськими бібліотеками та вступати з ними в союз, скликати з'їзди по бібліотекознавству та бібліографії.

§33. Бібліотека має право володіти власними засобами та складати спеціальні фонди.

§34. Національна Бібліотека має право виписувати з закордону всі витвори друку, згадані в §24.

V. Наукова діяльність Бібліотеки.

§35. Національна Бібліотека видає звідомлення (пар. 10), каталоги та наукові описи книжок, рукописів та колекцій Бібліотеки, і наукові твори, які торкаються бібліотекознавства та бібліографії і т.ин. Мова всіх видань Бібліотеки — українська.

VI. Засоби Бібліотеки.

§36. Засоби Бібліотеки складаються: а) з асигнувань Державної Скарбниці; б) громадських та приватних пожертв і вкладок; в) прибутків од видань Бібліотеки; г) з остатків од обрахунку й інших доходів.

§37. Асигнування Державної Скарбниці складаються із штатної суми, при цьому прикладеної, та коштів, які здобуваються в обрахунковому порядку.